

MMI-BMI HÍRMONDÓ

II. évfolyam, 1. szám

Müncheni Magyar Intézet Egyesület – Bajorországi Magyar Iskola

2022 | 1

Ungarisches Institut München e.V. – Ungarische Schule in Bayern

„Ne hagyjuk ezt a nyelvet leromlani, hanyatlani, pusztulni és végül elpusztulni. Ebből csak egy van a világon és rajtunk kívül senki nem fogja fönttartani, óvni, megőrizni, ápolni!” / Gyimóthy Gábor

2-3 | MŰHELY-TITKOK

Hiszek a helyesejtés-tanítás fontosságában

Orcskai Marianna, a regensburgi magyar iskola tanítónője – aki egyben a tagiskola csoportvezetői feladatait is ellátja –, betekintést nyújt pedagógiai koncepciójába, amit az egyénileg kidolgozott innovációi tesznek egyedülállóvá.

14-15 | MMI-ÖRÖKSÉG

Az elmúlt hat évtized nyomában...

Sokatmondóak, beszédek a fotók száza, képek, kéz- és gépiratok, cikkek, tanulmányok, személyes tárgyak, naplőfeljegyzések, könyvgyűjtemények, levelek.

Hírharang

Orcskai Marianna évforduló

Az új év januárjában visszatekintünk, összegezzük, értékeljük az óesztendő eseményeit, eredményeit és hiányosságait. Azt látjuk, hogy a Bajorországi Magyar Iskola szövetség és a Regensburgi Egyetem Magyar Intézetének tevékenységét továbbra is erősen befolyásolja a koronavírus-járvány. Negatív hatását mind a hét iskolánkban érzékeljük. Szeptemberben jelentős létszámcsökkenéssel indult a tanév tagintézményeinkben. Ezt a hátrányt mára sikerült szép számmal csökkenteni, de még mindig nem lehetünk elégedettek. Fokozott figyelmet fordítunk az aktuális koronavírus-szabályok betartására. A hétvégi iskolák látogatására vonatkozó érvényes jogszabály a 14. évet betöltött gyerekeket és felnőtteket érinti. Ennek értelmében a baba-mama csoportjaink, felső tagozatos és középiskolás diákjaink, valamint oktatóink kerültek az elsőszámú veszélyzónába. Közülük azok vehetnek részt jelenléti oktatásban, akik a betegségen már átesetek, vagy rendelkeznek érvényes oltási igazolással. A rendelkezésnek több 14. évet betöltött tanítványunk, oktatónk, baba-mama csoport felnőtt tagja nem felel meg. Egyesek kimaradnak az oktatás folyamatából, mások online térbe szorulnak,

ami gyengíti a közösség megtartó erejét. A rendelkezések módosításai újabb és újabb kihívásokat állítanak elénk az oktatás szervezésében és zökkenőmentes lebonyolításában. Tartunk attól, hogy ez a helyzet még egy ideig nem változik.

Február-március az egyetemi vizsgák időszaka. A Regensburgi Egyetem Hungaricum kiegészítő képzésén, valamint egyéb hungarológiai programjain – a Müncheni Magyar Intézet szervezésében – közel 150 hallgató fejezi be a téli szemesztert, és kezdi meg vizsgáit. Bízunk abban, hogy diákjaink sikeresen teljesítenek, és megújult erővel kezdik a nyári szemesztert.

Az 1962-ben alapított Müncheni Magyar Intézet Egyesület idén decemberben ünnepli fennállásának 60. évfordulóját. A kerek évszám lehetőséget teremt, és egyben kötelez is bennünket az esemény méltó megünneplésére. Az előkészületi munkák megkezdődtek. A Magyarság Háza Szabadegyetem sorozatában megjelent kisfilm bemutatja az egyesület küldetését, történetét és fejlődését. Összegezi és szemlélteti azokat az erőfeszítéseket, amelyeket szervezetünk a magyar nyelv és kultúra fennmaradásáért és népszerűsítéséért tesz immár hat évtizede. Készülőben van az a kiadványunk, amelyben felidézük az alapító elődök elévülhetetlen érdemeit: tudományos és a közösségért tett munkásságát.

4-7 | KULTÚR-KÉP

- Mikulás
- Karácsony
- A magyar kultúra napja

8 | DIÁK-CSÍN

Más-kép(p)

9 | TAGISKOLÁK

A Müncheni Hétvégi Magyar Iskola múltja és jelene

10-13 | ALKOT-A(R)S

Betekintés a gyermeklélek rejtett szegleteibe

A MŰHELY-TITKOK rovatunkban olyan titkokat árulunk el, kérdéseket boncolgatunk és problémákat járunk körbe, amelyek közösségünk minden tagját érintik. Bevált pedagógiai módszereket ismertetünk, érintjük a kétnyelvűséggel kapcsolatban felmerülő kérdéseket, dilemmákat. Igyekszünk mindannyiunk számára értékes és építő gondolatokat közvetíteni, amelyeket a pedagógiai munkánk során és a mindennapokban is alkalmazhatunk. A II. évfolyamunk 1. számában Orcskai Marianna, a regensburgi magyar iskola tanítónője – aki egyben a tagiskola csoportvezetői feladatait is ellátja –, betekintést nyújt pedagógiai koncepciójába. Olyan programról van szó, amelyet 30 év szakmai tapasztalat, egy gyermekköz-pontú és fejlesztő pedagógiai iskola, valamint az egyénileg kidolgozott innovációi tesznek egyedülállóvá.

Hiszek a helyesejtés-tanítás fontosságában

Mit és hogyan érdemes a hétvégi magyar iskolákban tanítani? Hogyan lehet a heti másfél órát, vagy a kéthetente három órát úgy megszervezni, hogy a foglalkozásokon a diákok képességei és készségei egyidejűleg és látványosan gyarapodjanak? Nagyra becsült és számos díjjal kitüntetett pedagógustársunk beavatja titkaiba a kedves olvasót.

Orcskai Marianna műhely

Először is köszönöm a lehetőséget, hogy kollégáimmal együtt alkalom és lehetőség nyílik számunkra arra, hogy megismerjük egymás munkáját, betekintést kapjunk pedagógiai módszerünk sokszínűségébe, és megnyithatunk egy kis ablakot műhelymunkánk titkai előtt.

Hogy vannak-e titkaink, azt nem tudom. Abban azonban biztos vagyok, hogy a tanítás-tanulás módszertanáról különbözőképpen vélekedünk. Gyakorló pedagógusok vagyunk mindannyian, akik a Bajorországi Magyar Intézet tagintézményeiben tanítunk, és hiszem, hogy mindannyian abból a gyakorlatból, tapasztalatból, bölcsességből merítkezünk, amelyet az otthon eltöltött évek alapoztak meg.

Most rajtam van a sor, hogy pár gondolat erejéig megosszam veletek, önökkel pedagógiai múltam azon részleteit, amelyeket tiszta forrásként alkalmazok a regensburgi magyar iskola kisiskolás csoportjában.

Magyarország egyik kicsi Tolna megyei falujában, Alsónánán tanítottam 30 évig. Ebben a faluban nőtem fel, itt bontogattam szárnyaimat óvodásként, kisiskolásként, majd kezdő pedagógusként. 2015 szeptemberében innen érkeztem Regensburgba.

A szülőfalumban eltöltött éveknél köszönhetek mindent. Olyan értékeket kaptam a szüleimtől, a családomtól, a kollégáimtól, a falusi léttől, hangulattól, emberektől, amelyek a személyiséget folyamatosan alakították, formálták. Pedagógiai attitűdöm is innen gyökerezik, ebből fejlődött ki.

Mondhatom bátran ennyi év után vizs-zatekintve, hogy jókor voltam jó helyen.

Szerencsés ember vagyok. Kezdő tanítóként olyan pedagógiai programmal ajándékozott meg a jó Isten, ami a '80-as évek elején, de még napjainkban is tartalmában és módszertanában meghaladta, és a mai napig is meghaladja korát. Ez a kivételes értékkel bíró pedagógia megálmodója, kidolgozója, életre keltője dr. Zsolnai József volt. Az ő nevéhez fűződik az Értékközvetítő és Képességfejlesztő Program (ÉKP), amelynek gerincét a Nyelvi, Irodalmi és Kommunikációs nevelés (NYIK) képezte. No, pályakezdként rögtön ennek a szellemiségével fertőződtem meg. 1985 szeptemberében indult a tanév, és büszkék voltunk mindannyian, hogy „zsolnaisok” lehetünk. Nem akármilyen kiváltság volt ez.

Két fontos dolgot tanultam meg már a kezdet kezdetén. A pedagógiai „mi-tudás”-megszerzése az első számú feladat, és ezt követi a „hogyan tudás”. Ez képezi a tudatos óratervezés, -szervezés és -vezetés alapját, ez szavatolja a magabiztos, kreatív pedagógiai munkát. Ránk, pedagógusokra általában az jellemző, hogy a módszertant akarjuk megtudni: „hogyan csinálod?” És kevésbé érdekes a „mit?, miért?” kérdéskör. Mi a vegyes mélylégzés? Miért tanítjuk? Mi az időtartam? Miért tanítjuk? Mi a beszédritmus? Miért tanítjuk? Mi a hangsúly, hanglejtés? Miért tanítjuk? Mi a beszédtempó? Miért tanítjuk? És a kérdéssort folytathatnám. Ha birtokoljuk a „mi-tudás” kérdéskörét, máris jöhet a módszertan, mindezt: „hogyan?” Ez az alapgondolat számomra a mai napig érvényes.

Magammal hoztam a tevékenységbe ágyazott képességfejlesztés módszertanát is, amely a differenciált munkaforma mellett az egyéni képességek fejlesztését állítja a fejlesztés középpontjában. Az egyéni haladási tempó, valamint az eltérő nyelvi szint meg-

Orcskai Marianna a regensburgi magyar iskola tanítónője a pedagógiai koncepciójába nyújt betekintést

követeli tőlünk a fejlesztésnek ezt a módját. Hiszem és vallom, hogy a nyelvi képességek tevékenységek közben fejlődnek. A fejlesztéshez rendelt tevékenységsorozat változatossága és sokszínűsége a kulcsa a felfedezés útján elsajátított élményszerű tanuláshoz. Ha ezt a folyamatot az egyéni haladási tempóhoz és az eltérő nyelvi szinthez igazítva differenciált csoportmunkában végezzük, akkor garantált az optimális fejlesztés. Egyszerre egy időben történik a hátránykompenzálás és a tehetséggondozás.

A szülőfalumban eltöltött éveknél köszönhetek mindent. Olyan értékeket kaptam a szüleimtől, a családomtól, a kollégáimtól, a falusi léttől, hangulattól, emberektől, amelyek a személyiséget folyamatosan alakították, formálták. Pedagógiai attitűdöm is innen gyökerezik, ebből fejlődött ki.

Hiszek a helyesejtés-tanítás fontosságában. A beszédfejlesztés technikáját kiemelt fejlesztési területnek tekintem. Ennek oka itt különösen indokolt. A beszédtechnikai gyakorlatokat minden foglalkozáson főfolyamatként tréningszerűen végezzük a gyerkőcökkel. Ennek keretében megtanulják a helyes beszédlejtés technikáját, az artikulációs gyakorlatokkal a pontos és tiszta fonémaejtést, az időtartam-gyakorlatokkal a beszédritmusuk fejlődik, a hangsúly- és hanglejtés-gyakorlatokkal kialakul a magyar

nyelvre jellemző helyes hangsúly és hanglejtés, a tempó- és hangerőváltás-gyakorlatok fejlesztik a normál beszédtempó kialakítását és a hangerő fokozatainak felismerését, alkalmazását spontán és irányított beszédükben. A célom az, hogy ezek a főfolyamatok idővel átalakuljanak kiegészítő, majd feltételeli folyamatokká, és áthassák az órát olvasás, írás, szóbeli szövegalkotás, vagy éppen versmondás közben.

A helyesejtés-tanítás eredménye a nyelvi fejlesztés minden területén érezteti pozitív hatását. Ez leginkább a gyerekek versmondásában a leglátványosabb. Ezen a területen koncentrálnok, összegződik a beszédtechnikai gyakorlatok hatása: megteremti a versmondás technikai alapját. Ezt arról ismerjük fel, hogy a gyerekek tiszta artikulációval, helyes hangsúllyal és hanglejtéssel, tudatos hangerő- és beszédtempó-váltással, beszédritmussal, gondolati egységek megtartásával, helyes levegővétellel közvetítik a vers gondolatait. A versek megismerése, befogadása, az azonosulási pontok felfedezése és a vers gondolatainak közvetítése jelenti a legnagyobb kihívást mindannyiunk számára. Ha a versmondás beszédtechnikai feltételeit megtanítottam, tiszta, érthető a beszéd, helyén vannak a szünetek, a hangsúly, hanglejtés, nincs motyogás, éneklés és hadarás – hát-radíthatunk? Nem, egyáltalán nem! Még vár ránk egy izgalmas út.

Hogy lesz hiteles a gyermek versmondása? Mitől érezzük, hogy nem felmondja, hanem közvetít? Nem betanulta, hanem azonosul a vers beszélőjével, mint közvetítő. Mitől lesz sajátja a vers? Mindig éreztem, hogy valami hiányzik. Egy fontos láncszem, amivel meg kell toldani ezt a tudásláncolatot. No, ezekre a kérdésekre nem kaptam választ a hihetetlenül részletesen kidolgozott programból sem. Addig-addig kísérleteztem, míg rátaláltam a megoldásra. Ez lett a saját innovációm, ezzel egészítettem ki a versmondás-tanítás módszertanát.

Ezt a teljes komplex pedagógiai csomagot elvittem magammal Temesvárra is. Kilenc hónapot töltöttem a Bartók Béla Elméleti Líceumban és a Végvári Általános Iskolában. A nyelvi fejlesztő órákon célzottan a helyesejtés-tanítás adaptálási lehetőségeket tanulmányoztam a kétnyelvűség szempontjából. Csodák születtek mindkét helyen. A gyerekek kezdeti ellenállása, a versek merev elutasítása, a beszédtechnikai tréningek ismeretlen-idegen fogadtatása után az idő előrehaladtával jöttek az eredmények. Megjelent az öröm, a mosoly, a jókedv, a feszült figyelem az arcokon, és átadták magukat a játékos tanulás örömeinek. 28 verset tanultunk meg ez idő alatt, és az utolsó nap tiszteletére egy kis ízelítőt adtak a gyerekek a tanultakból. Sikeres volt a továbbképzés is, amelyet a kollégáknak tartottam. A mai napig kapok pozitív

30 év szakmai tapasztalat áll a gyermekközpontú szemlélet mögött

visszajelzéseket Temesvárról és Végvárról. Ez bizony jó! Nagyon jó!

A regensburgi kisiskolásokat ötödik éve tanítom. Tudásomat maximálisan tudom hasznosítani, hiszen, ha valahol, itt különösen kézben kell tartani az óraszervezést. A csoport a legkevésbé sem mondható homogénnek. Egyszerre kell fejlesztenem a különböző korcsoporttal, eltérő nyelvi képességekkel rendelkező kisdíjakokat. Erre a differenciált oktatásnál tökéletesebb megoldást nem is tudnék elképzelni. A helyesejtés-tanítás mellett az olvasástechnikai gyakorlatokkal bővült a tananyag, amely az anyanyelvi fejlesztés alapját képezi, és lefedi a többi fejlesztési területet. Az irodalmi nevelés különösen fontos a csoportomban. A diaszpóra magyar iskoláiban viszont van egy nagyon fontos tényező: az idő és a gyakorlat. Heti egy alkalommal másfél órában,

vagy kéthetente három órában tartjuk a foglalkozásokat. A felelősség nagy, az idő kevés ahhoz, hogy mindent megtanítsunk, amit szeretnénk. Erre dolgoztam ki egy komplex fejlesztési tervet, amelynek egyik változata az irodalmi nevelésre épül.

Azzal kezdtem a bemutatkozóm, hogy szerencsés ember vagyok. A pedagógiai pályán eltöltött eredményeimet, sikerélményeimet csak annak a programnak köszönhettem, amelyet a kezdetekkor megismertem, megtanultam, a gyakorlatban alkalmaztam és továbbfejlesztettem. Ez a program bizonyította számomra, hogy a tudatos, pedagógiai anyanyelvi fejlesztés eredménye nem ismer határokat. A nyelvi hátrányok leküzdésével és a tehetségek szárnyaltatásával csodás teljesítményekre képesek a gyerekek. Ezen dolgozom a regensburgi konzuli magyar iskolában is.

A novemberi és decemberi foglalkozások Szent Márton legendájához, az adventi készülődéshez, a karácsonyi ünnepkörhöz kapcsolódtak a BMI tagiskoláiban. Az adventi népszokások, régi néphagyományok elevenedtek meg a foglalkozások keretein belül. Miért eszünk libát Szent Márton napján? Mit jósolnak hagymából? Mit jelent a kotyolás? Mire használják a Luca székét? Mit takar a szentcsaládjárás és a betlehemezés? Mióta piros a Mikulás ruhája? Mi a krampusz szó etimológiája? Mi kerül a karácsonyi ünnepi asztalra? Milyen értéke van az általunk készített karácsonyi ajándéknak? Ezekre a kérdésekre kerestünk és kaptunk válaszokat. A témák tartalmi és módszertani sokszínűségéről készítettünk összeállítást a foglalkozások meghatározó pillanataiból.

Fotók: BMI

Szent Márton legendája

Regensburgi magyar iskola

A regensburgi magyar iskola kisiskolás csoportjában az elmúlt időszak jeles napjai és a hozzájuk kapcsolódó népszokások felidézése – Márton-nap, mikulás, karácsony – a játékoság jegyében telt. Márton püspök legendája csapatjátékban kelt életre. Matematikai, szövegértési feladatok mellett a rejtvenyfejtés és a társasjáték is teret kapott a témában.

Orcskai Marianna

Mikulás

Weideni magyar iskola

Mikulást és az adventi időszakot már csak a nagyobbakkal éltük át személyesen, a kicsik online tanultak. A mikulásra különböző szövegekkel, történetekkel készültünk Szent Miklós életéről, a legendákról, Mikulásfalváról, az igazi rénszarvasokról és a Mikulás ábrázolásának történetéről. Megismertük, hogyan alakultak, változtak meg az idők során a Mikulás-napi szokások, mekkora hatással volt erre az aktuális kulturális közeg és nem utolsósorban a közmédia, a reklámok. A diákok több kisebb szöveget kaptak, amelyeket átolvastak és majd a lényegét kiemelve megosztották egymással. Képeket is kaptak a szövegek mellé, így több és érdekesebb szempontból is megközelíthették a Mikulás alakját és az őt körülvevő mítoszt.

Kocsis-Firbás Melinda

A forró csoki

Nagyon szeretjük mi,
És a neve forró csoki.
Általában télen isszuk,
És soha nem szidjuk.
Barna a színe,
De nagyon jó az íze.
Van olyan ember, aki nem ismeri
De bizony isteni.
Már sok-sok éve létezik,
És nagyon-nagyon szeretik.
Nem megy ki a divatból,
És páran veszik a piacról.

Karácsonyi Vers 1.0

Angyalok, angyalok, angyalok
Sok mákos bejglit hozzatok!
Jó lenne egy kis puncs is,
hozzá egy kis tejberizs.
Mindegy mennyi ajándék jut,
mi akkor is boldogok vagyunk.
Angyalok, angyalok
vigan táncoljatok,
a száncsengő dallamára
együtt mozogjatok.
Legyen jó, vagy legyen hó,
készül a sok hógolyó.
A fára díszes díszeket teszünk,
utána együtt ünnepeünk.

Regensburgi magyar iskola

Óvoda:

Az óvodások számára mindig nagy örömet jelent a Mikulás-várás. Így két foglalkozáson hangolódhattak a várva várt napra. Szent Miklós történetének, hagyományainak, szokásainak feldolgozása volt az egyik legfontosabb mozzanata ennek az időszaknak. Ezáltal a „segítségnyújtás, adni öröm” érzést igyekeztünk elmélyíteni óvodásaink lelkében. A *Mikulás leves* című mesét is nagy lelkesedéssel hallgatták, amelyet aztán el is tudtak bábozni. Az ünnephez kapcsolódó dalokkal, mondókákkal, mozgásos játékokkal még színesebbé tettük a foglalkozásokat. A gyerekek lerajzolták a kívánságaikat, majd elpostázhatták egy Mikulás-postaládába. Különböző fejlesztő játékokra is sor került. Ilyen volt a Mikulás-futam társasjáték vagy az ajándékkereső játék, amelyben az érzékszerveik kapták a főszerepet. A játékon, éneklésen, mondókázáson túl az ünnepi hangulatot vizuális tevékenységgel fokoztuk: festettünk, rajzoltunk, ragasztottunk. Végül csengettyűszó jelezte a Mikulás érkezését, aki megtöltötte a kis lábbeliket.

Moldvai Anna

Fotók: BMI

A gyerekek lerajzolták a kívánságaikat, majd elpostázhatták a Mikulásnak

Alsó tagozat:

Miklós püspök legendájához kapcsolódó szokások és hagyományok életre keltéséhez a közös játékot hívtuk segítségül. Erősítettük a csapatszellemet, a csoport minden tagja megtalálta azt a feladatot, amellyel hozzájárult a győzelemhez.

A szókereső, rejtvenyfejtő és hibakereső feladatok mellett volt le-
vélírás, sudoku és mesemondás is. A mosoly és az izgalom sem hiányzott a foglalkozásról.

Orcskai Marianna

Felső tagozat:

A Mikulást övező misztikumot valahogy nagyon sokáig és mélyen őrizzük emlékeinkben. Az életünk különböző szakaszaiban más-más értelmet nyernek az ehhez a naphoz köthető megélt régi és új emlékek, más szemszögből látjuk és engedjük láttatni a Mikulást övező titkokat. Az idei tanévben a regensburgi magyar iskolában a Mikulás varázslatát a felső tagozatos diákjaink jelenlegi életszakaszához, az ECL nyelvvizsga komplex feladatsoraihoz igazítva igyekeztünk láttatni. Tettük mindezt az éppen érvényes járványügyi előírásoknak megfelelően online térben. Hogyan lehet egy nagykaszas számára a 21. században a Mikulás személyéről úgy beszélni, hogy az érdekes és élményt nyújtó legyen, valamint egy időben a nyelvi fejlesztésére is hangsúlyt fektetni? A válasz egyszerű, de ugyanakkor komplex. Adott egy leíró szöveg, amely bemutatja a Mikulás-nap körüli szokások évszázados változását magyarországi és világviszonylatban. A nyelvvizsga feladattípusait gyakorolva szöveget olvastunk, szöveget értelmeztünk, szókinccset fejlesztettünk, megismerkedtünk a krampusz szó etimológiájával, az elfeledett Láncos Miklós alakoskodó játékkal, megtudtuk, hogy mióta piros a ruhája és azt is, hogy mi van a zsákjában. Szöveget is alkottunk szóban és írásban, amikor is gyermekkorai élményeinket fogalmaztuk meg a nyelvvizsga szóbeli- és szövegalkotási követelményeinek eleget téve. Fejlesztő és élményközpontú foglalkozás ke-
rekedett ki Mikulás napján, amely az elmaradhatatlan ajándékozással teljesedett ki.

Maxim Katalin

Adventi – karácsonyi időszak

Weideni magyar iskola

A karácsonyi hangulat jegyében Róman Dorka még zongorázott is nekünk (erről videó is készült), illetve egy csoportfotó is készült, sajnos nem mindenki lehetett rajta, de gondoltunk rájuk.

Később beszélgettünk az adventről, a karácsonyi készülődésről, ki hogyan éli meg, mit szeret benne. A gyerekeknek az együttlét a családdal, az ajándékozás (nem csak kapni, de adni is sokan szeretnek), illetve a finom ételek jelentik az igazi karácsonyi hangulatot. Néhány szokás is szóba került. Dorka elmesélte, hogy az ajándékokat csak vacsora után bontják ki, miután közösen elénekelték a *Mennyből az angyalt*. Páran saját készítésű ajándékkal is készülnek, színeznék, rajzolnak és van, aki köt.

A foglalkozások alatt olyan feladatot is kaptak, hogy a karácsony szó betűivel kezdve írjanak verset. Ezekből is vicces, aranyos költemények születtek, amelyek az AL-KOT-A(R)S rovatunkban olvashatóak.

Kocsis-Firbás Melinda

Fotók: BMI

Regensburgi konzuli magyar iskola

Adventi foglalkozás a magyar óvodában
Kezdetben megbeszéltük az advent fogalom jelentését, időtartamát és értelmét.

A téma elmélyítésére és megértésére remek lehetőséget nyújtott az *Advent angyalai* című mese. Leültünk egymás mellé, az adventi koszorúnk köré és a gyerekek figyelmesen hallgatták a mesét, amit felolvastam. A koszorúnk körül ott volt mind a négy angyal, akik a mesében szerepeltek.

Ezt követően elkészíthette minden óvodás a saját adventi koszorúját. Felelevenítettük a mese részleteit, a gyerekek egymás közt is beszélgetést folytattak az aktuális témakörrel kapcsolatban, kinél, hogy telik otthonában az advent.

Novotni Alíz

A karácsonyi játszótér első részében a karácsonyi jelképek, második részében az ajándékozás témakörében tevékenykedtünk. Adventi koszorút készítettünk, a gyertyáról népköltést, verset tanultunk, karácsonyi énekeket énekeltünk, meséket hallgattunk. A meglepetés-ajándékot a gyertya fényének és melegének szimbolikájával párosítottuk. A gyerekek által készített asztali mécses fényt és melegséget vitt a családokba.

Orcskai Marianna

Felső tagozat

A regensburgi magyar iskola karácsonyi foglalkozása is – ahogy a Mikulás-napi is – az online térben valósult meg. Fejlesztés és élménynyújtás – e két meghatározó elv jegyében készülünk digitális iskolai tanóráinkra is.

A magyar néphagyomány számtalan szokást őriz az adventi és karácsonyi ünnepkörből. A Luca széke, a lucázás és kotyolás, a hagymajóslás, a betlehemezés, a kántálás, a szentcsaládjárás, az ostyahordás, a bölcsoéskézés mind-mind olyan szokások, amelyek a kis közösségektől, a családi körtől a nagy közösségekig, a falu népéig érintik és összekapcsol-

ják az embereket a készülődés időszakában. Ebből a gondolatból kiindulva boncolgattuk a népszokások közösségmegtartó erejét a mai, közösségi médiák által nyújtott élmény minőségével. Miért volt fontos a közösség számára az alakoskodó drámajáték? Hogyan fogadták a kántálókat a legszegényebb házakban is? A te családban őriznek-e valamilyen népszokást? Van-e emléked hasonló népszokásokról? Ilyen és hasonló kérdésekre kerestük a válaszokat a felső tagozatos diákokkal úgy, hogy közben szövegeket értelmeztünk és a népszokások pontos leírásával ismerkedtünk. Ez alkalommal sem maradhatott el a nyelvvizsgára felkészítő szövegalkotási feladat, amely műfajában visszaemlékezés és a *Különleges szenteste* címet kapta.

Maxim Katalin

Ansbachi magyar iskola

2021. december 19. hűvös, rideg vasárnap délutáni csendjét kis csapatunk magyar karácsonyi dalai törték meg egy ansbachi parkban. Dideregve néztem Máriánkat, ahogyan izgatottan száll ki az autóból és siet felénk, hiszen fontos feladata van társaival együtt: örömhírt hozni, Jézus megszületett!

Betlehemes műsorunk egy kis időre minden nehézséget elfeledtetett velünk. A járvány okozta sokszor áldatlan állapotot, betegségeket, az online oktatás körülményességét, a honvágyat. Testünket-lelkünket melegengette a közösen, olykor-olykor hamiskásan énekelt *Mennyből az angyal* és *Pásztorok, pásztorok*. Nem átlagos karácsonyi ünneplés volt ez, nem volt dekoráció, meleg puncs és mézeskalács, csak a hideg park és csupasz fák. Mégis tökéletes volt. Megtörtént a karácsonyi csoda akkor és ott. Megcsillant minden lelkes szempárban, a gyerekek izgatottságában, a szülők büszkeségében. Hálás vagyok érte, hogy részese lehettem.

Hasonló, csodákkal és reményekkel teli 2022. évet kívánunk mindenkinek!

Takácsné Fricz Alíz

A magyar kultúra napja

Regensburgi magyar iskola

Alsó tagozat

A magyar kultúra napján az idei évben azt a kérdést jártuk körbe, hogy ki, hogyan viszonyul a himnuszunkhoz. Hol hallották a *Himnusz*-t? Milyen eseményeken? Sporteseményeken miért csendül fel? Miért teszik a szívükre a kezüket? Mit jelent a büszkeség? És a nemzet? A nemzeti büszkeség? A képek segítségével könnyedén megválaszoltuk a kérdéseket, és közben sportolóink nevét is gyakoroltuk, akikre mindannyian büszkék lehetünk.

Orcskai Marianna

Felső tagozat

Az idei tanév már a negyedik, amikor a regensburgi magyar iskola felső tagozatos diákjaival a magyar kultúra napját ünnepeljük. Az évek során több szempontból közelítettük meg magyarságunknak ezt a különleges napját. Kijelenthetjük, hogy már sokat tudunk a témáról, ennek a napnak a lényegéről, a magyar kultúráról. Ennek ellenére mindig van új és új tudás, amit hozzáadhatunk, amivel színesíthetjük és mélyíthetjük azt. Minden évben elhangzanak a következő kérdések: Mit jelent a magyar kultúra? Mit nevezhetünk a magyar kultúra részének? Pedagógusként külön öröm megfigyelni, hogy a válaszok évről évre hogyan változnak, bővülnek, lesznek

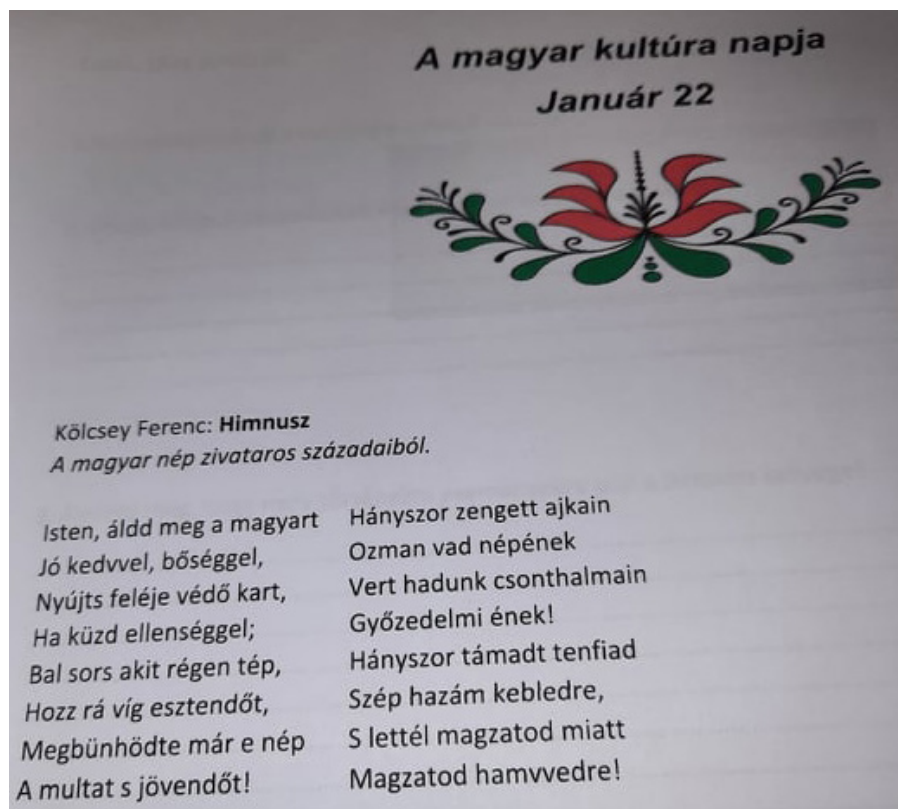
Fotó: Wikipédia

érettebbek és egészülnek ki új ismeretekkel, új érzésekkel, új tapasztalatokkal. Arra is büszkék vagyunk, hogy még nem fordult elő, hogy lelkes csapatunk ne tudott volna válaszolni a kérdésekre. A ráhangoló kérdések mellett nemzetünk himnusza adja minden évben a magyar kultúra napi foglalkozásunk gerincét. Kölcsey Ferenc költeményét minden évben más-más szempontból s módszerrel vizsgáltuk meg. Az idei évben ötvöztük az

eddig tanult versértelmezési módszereket, a magyarságtörténelem során elsajátított ismereteinket és az ECL nyelvvizsga szövegértési követelményeit. Versszakaira bontottuk a költeményt. A vers minden egyes szavát, sorát, költői képét, versszakát, külön-külön és egységben nézve is értelmeztük. A nemzetünk történelméből felsorakoztatott személyeket, eseményeket már ismerjük. Hogyan nyert szép hazát „Bendegúznak vére”? Miért „... nyögte Mátyás bús hadát/ Bécsnek büszke vára.”? Miért vettünk vállainkra „töröktől rabigát”? S „Hányszor támadt tenfiad/Szép hazám kebledre,/ S lettél magzatod miatt/Magzatod hamvvedre!” Találkozik a versben a valós történelmi esemény és kiegészül annak lélektani háttérével. Ezt a lélektani háttérrel most fedezzük fel, amikor a tudásunk érzésekben is megfogalmazódik. Ez az a pillanat, amikor a költemény értelmezése során egyszerre hat eszünkre s szívünkre, amikor részvétet érzünk a nemzetünk történelme iránt, amikor a szívünkbe írjuk a közösségi emlékezés legfontosabb üzenetét: az ide, e nemzethez való tartozást. Az élmény emelkedettségét egy képzeletbeli szituációs játékkal fokoztuk: egy hatalmas rendezvényen egy emberként vagyunk jelen társainkkal és felhangzik a himnusz dallama... Érzések, élmények törnek felszínre, és megtörténik a katarzisz. A foglalkozás élményeit a felső tagozatos diákok egy kétszáz szavas naplóbejegyzésben fogalmazhatták meg az ECL nyelvvizsga szövegalkotási követelményeit figyelembe véve. Így találkozott a regensburgi konzuli magyar iskola foglalkozásán a fejlesztő- és az élményközpontú pedagógia a magyar kultúra napján.

Fotó: BMI

Maxim Katalin

Más-kép(p)

Diákjaink az elmúlt három hónap jeles napjai, ünnepei témakörében kaptak elgondolkodtató kérdéseket. Első két kérdésünk a karácsonyi ünnepkör témájára koncentrálódik. Arra voltunk kíváncsiak, hogy a karácsonyi szokások, hagyományok hogyan, milyen formában élnek a magyar családok otthonaiban. Első kérdésünk erre keres válaszokat: A karácsonyi szokások közül melyiket őrzi a családod? Második kérdésünk az ajándékozás, az ajándékkészítés különlegességére reflektál: Készítesz-e ajándékot karácsonyra? Ha igen, mesélj róla! A harmadik kérdésünk a magyar kultúra napja, a *Himnusz* keltette gondolatokat igyekezett felszínre hozni. A kérdések megihlették és tartalmas válaszokra ösztönözték diákjainkat. Ezúttal a válaszok nemcsak prózában érkeztek szerkesztőségünkbe, hanem ahogy azt már a KULTÚR-KÉP rovatunkban is jeleztük, lírai alkotások formájában is. Nézzük magvas, különös csínnel és tehetséggel megfogalmazott gondolataikat. (Maxim Katalin)

A karácsonyi szokások közül melyiket őrzi a családod?

Weideni magyar iskola

A Krampusz

Krampusznak lenni nem túl jó,
A gyerekek félnek tőle.
Ronda, kormos, fekete a bőre.
Ábrázata kedvrontó,
Csámpás lábán botladozik,
Ocsmány hangján ordítózik,
Nyála állán csorgadozik.

A tél

Kabátot akkor veszünk fel
Amikor a tél
Ránk lel.
Ám nem mindig jó,
Csúnya időben, amikor hullik a hó,
Ordít, rimánkodik, sír,
Nyüszít. Erre nincsen gyógyszer.

Készítesz-e ajándékot karácsonyra? Ha igen, mesélj róla!

Regensburgi magyar iskola

Igen, a számomra kedves személyeknek mindig saját kezűleg készítem az ajándékokat. Az idei évben a Jenga nevű játékot alakítottam át egy ismerkedős, családi társasjátékká. Befes-

tettem mindegyik fadarabot, amelyekre aztán egy-egy különleges kérdést írtam. Pl.: Ha visszamehetnél a világtörténelemben és megváltoztathatnál valamit, mi lenne az? Ilyen és ehhez hasonló kérdéseket fogalmaztam meg a családtagjaimnak. Mindenkinek nagyon tetszett a játék és igazán örömteli pillanatokat éltünk át játék közben.

Igen, szoktam saját kezűleg ajándékokat készíteni. Főleg azoknak a személyeknek, akik közel állnak hozzám. Például egy fotóalbum, amibe összeválogatom a legszebb közös emlékeinket nagyszerű ajándék lehet.

A *Himnusz* sorai közül melyeket érzed a leginkább közel magadhoz?

Számomra a *Himnusz* egy csodamű. Összefoglalja, hogy mennyire sok bánatban, vesztésben és kínban volt a magyar népnek része. Ugyanakkor utal arra is, hogy pontosan ez a sok szomorúság tett minket olyan erőssé és verhetetlenné, amilyenek máig vagyunk. Minden sora tele van érzelemmel és fájó igazsággal. Olyannyira, hogy büszkeséget kelt bennem, hogy magyar vagyok. A temérdeknyi hősnek köszönhetem, hogy ma itt ülhetek. Én az utolsó versszakot érzem a legközelebb magamhoz, mert utal a jövőre, arra hogy van remény és mindig is lesz. Mert történhetett akármi, mindig ott volt a kiút, megoldás. Amikor ünnepnapokon meghallom a *Himnusz*t, sokszor elérékenyülök és bevillannak bennem a képek, hogy mennyit szenvedtek akkoriban az emberek, mennyi vér folyt, családok, gyerekek, idősek, felnőttek vesztették el szeretteiket. Ugyanakkor hálás is vagyok, hogy ezt nekem nem kellett átélnem. Sokszor érzek honvágyat is a *Himnusz*t hallgatva, hogy mennyire szerettem otthon lenni a szeretteimmel, és most nem lehetek.

Ha meghallom a *Himnusz* versszakait arra gondolok, hogy Magyarország és a magyar nép már mi mindenben ment keresztül, hogy mennyire sok rossz, de jó dolog is történt már velük. A második versszak olvasásakor, a honfoglalás képei jelennek meg előttem: embereket látok, akik egy zöld réten lovagolnak.

Ha elolvasom a *Himnusz*t nem örömtől kelt bennem, hanem inkább egy szomorú érzés marad utána, mert annyi rossz dologról van szó. De be kell vallanom, hogy ez a történelem nem az enyém, mert nekem a német nép a saját népem. Mégis rossz érzést kelt bennem, mert valami mégis összeköt ezzel az országgal.

Ha meghallom a *Himnusz*t, rögtön az újévre gondolok. Sok ünnepen és különleges eseményen hallhatjuk a *Himnusz*t, de az újév az, ami nekem rögtön eszembe jut. Főleg azért, mert ezt mindig Magyarországon töltjük, úgyhogy a *Himnusszal* indul az új évem. Pár évvel ezelőtt Budapesten voltunk, ahol tűzijátékkal és fényfestéssel mesélték el Magyarország történelmét, miközben a *Himnusz* szólt a háttérben. Hozzám főleg az első és az utolsó versszakok sorai állnak a legközelebb. Mindig is lenyűgözőnek tartottam, hogy mennyi ember kiállt a maguk és a nép szabadságáért. Sokan életüket is adták, hogy mi most szabadok lehessünk. Azért, hogy a saját nyelvünket beszéljük és önállóak lehessünk. Ahogy hallgatom a *Himnusz*t a következő képek villannak fel: emberek, ahogy kiállnak a náluk sokkal nagyobb hatalom elé és nem adják fel, amíg meg nem kapják, amit akarnak; képek, ahol az emberek az utcákon fekszenek, akik az életüket adták az álmukért. Látom magam előtt, ahogy minden magyar feláll, amint meghallják a *Himnusz* első szavait. Látom a focistákat játék előtt, ahogy a szívükre teszik a kezüket és énekelnek. Szomorú, de közben büszke érzés tölt el. Büszke vagyok arra, hogy magyar vagyok, hogy beszélem a magyar nyelvet és hogy soha semmi nem változtathat ezen!

A *Himnusz* sorai közül mindegyiket elég közel érzem magamhoz. Minden sor, illetve minden versszak, ugyanúgy, de mégis más hatással van rám. Néhány versszak szomorúsággal tölt el, míg néhány haraggal és dühvel. Nekem leginkább szomorú és szívszorító képek jelennek meg előttem, amikor végigolvasom a *Himnusz*t. Csupa sűrű gondolatok jutnak az eszembe és arra gondolok, hogy azok az emberek mi mindenben mehetek keresztül, milyen érzések tölthették el őket, akik a *Himnuszban* említett eseményeket átélték. A családtagok, akik elvesztették szeretteiket a régien történt katasztrófák miatt. Vajon bennük milyen érzés lehetett akkor? Félelem és rettegés árasztotta el őket. A napok, amiket akkor éltek meg a magyarok, tele lehettek szürkeséggel és fekete gondolatokkal, hogy vajon a holnap mit hozhat. Jobbat, mint a mai nap, vagy rosszabbat? Senki nem tudta, csak tétlenül, féltve nézték, hogy mi történik. Volt vajon olyan napjuk, amikor nem gondoltak semmi rosszra, csak arra koncentráltak, hogy a lehető legjobban élvezzék a helyzetet? Biztosan. Minden tisztelemem azoké az embereké, akik feláldozták magukat az országunkért.

A Müncheneri Hétfévi Magyar Iskola múltja és jelene

Iskolánk ősalakjában már 1947-ben, a müncheni Magyar Katolikus Misszió épületében kezdte meg működését. Kis létszámmal indult, hosszú ideig a plébánosok foglalkoztak a gyerekekkel. Majd egyre több szülő ismerte fel, hogy milyen fontos a magyarságunk megtartása, milyen előnyökkel jár gyermekeinknek, ha két kultúrát is megismerhetnek. Ahogy nőtt a gyerekek létszáma, úgy a tantestületet is bővíteni kellett. A szülők – elsősorban anyukák – közül szerencsére elég hamar kikerült néhány pedagógus, akik tyúkanyóként terelgették a rájuk bízott gyerekeket a magyar nyelv és kultúra útvesztőjében.

Szádeczky-Kardoss Csilla iskola

„Kicsi nekem ez a ház, kirúgom az oldalát...” csujogatták sokszor a gyerekek, de a Misszió oldalát mégsem lehetett kirúgni. 2014-ben nagyobb épületet kellett keresni. A Müncheni Magyar Intézet segítségével sikerült elérni, hogy egy, majd nem sokkal később egy másik, a mostani iskola épületét használhassuk a szombati tanítási napokon, München Perlach negyedében.

Legnagyobb örömeinkre nemcsak a gyerekek és a pedagógusok létszáma növekedett, hanem az álmok, tervek is egyre nagyobbak lettek. Így történetesen az is, hogy 2010 tavaszán a Müncheni Magyar Intézet csatlakozott az ECL nemzetközi vizsgáztató szervezethez, így magyar nyelvvizsgaközpontot is sikerült bejegyeztetnie. Azóta a 8. osztályosok minden évben nyelvvizsgával búcsúznak iskolánktól.

Az idei tanévet 12 csoporttal: 2 óvodás, 1 iskola-előkészítő, 1 magyar, mint idegen nyelv, valamint 1–8. évfolyam (évfolyamonként 1-1 osztály) és 14 oktató kollégával kezdtük meg.

Végtelesen büszkék vagyunk rá, hogy a koronavírus miatti lezárások alatt szinte zökkenőmentesen folytatni tudtuk oktatómunkánkat. Az első pillanattól kezdve folyt az online órák. A szülői visszajelzések alapján sokkal hatékonyabbak voltunk, mint a német iskolák. Annyira belerázódtunk az online tanítás világába, hogy idén már több osztályban is kipróbáltuk a hibrid tanítást, azaz az osztály egyik fele élőben vett részt az órákon, a másik fele otthonról, mégis aktívan csatlakozhatott be a foglalkozások menetébe.

Az előző tanév elején régi álmunk kezdett megvalósulni: saját szerkesztésű könyveket nyomtattunk, fűztünk. Így minden csoport a saját képességeinek, érdeklődési körének megfelelően kapott könyvet, amelyet a félév, majd a tanév végére szinte teljesen végig is vett. Mind a szülők, mind a gyerekek részéről pozitív visszajelzéseket kaptunk. Tehát folytattuk, folytatjuk a megkezdett utat, gyártjuk a könyveinket. Bízunk benne, hogy évről évre könnyebb lesz, hiszen az előző évfolyam könyvét kell csak a saját csoportunkra alkalmazni.

Minden tanítási napon melegség tölti el szívünket, ahogy az üres iskola lassan megtelik gyerekekkel, szülőkkel (bár ők jelenleg csak az udvarra jöhetnek be), kollégákkal és persze

magyar szóval. A nap végén pedig nem akar kiürülni az udvar. A reggeli fáradt arcokból délutánra mosolygós, élményekkel teli nyüzsgő társaság lesz. A gyerekek még játszani, a felnőttek beszélgetni akarnak az itteni barátokkal, mert bizony barátságok is szövődnek hétfévi magyar iskolánk falai között.

Nem győzünk elég hálásak lenni a szülőknek, gyerekeknek és persze a kollégáknak, a Müncheni Magyar Intézet illetékes munkatársainak, hiszen ez az egész csak így, együtt működhet!

Reméljük, hogy még sokáig együtt marad ez a nagy család, a mi szigetünk, ahol sokszor nem tudjuk, hogy valójában ki is ad, és ki az, aki kap, mert mindannyian többek leszünk a nap végére.

Reméljük, hogy még sokáig együtt marad ez a nagy család

Zászlók, ha lengenek... – ünnepi rajz- és esszépályázat

Burghauseni kisdiákok a díjazottak között

A burghauseni tagiskola kisdiákjai évek óta lelkesen készülnek a magyar zászló és címer emléknapi meghirdetett ünnepi rajz- és esszépályázatra. Az emléknapot a Magyar Országgyűlés összehívásunk egyik legfontosabb ünnepéül március 16-át jelölte ki. A Nemzetstratégiai Kutatóintézet – amely küldetéséből eredően az emléknaphoz kapcsolódó események szervezésében kiemelt feladatot vállal – a Kárpát-medencében, illetve a világban szétszórtan élő, valamennyi magát magyarnak valló óvodás, diák és egyetemista számára több témakörben, korosztályban és műfajban hirdeti meg évről évre a pályázatot.

Orcskai Marianna pályázat

A rangos megmérettetésre beérkezett pályamunkákat neves szakemberek minősítik évről évre. A rajzpályázatra beérkezett alkotásokat eddig több neves zsűritaggal együtt a 2021. május 29-én 79 éves korában elhunyt Jankovics Marcell zsűrielnök, a Nemzet Művésze címmel kitüntetett, Kossuth- és Balázs Béla-díjas filmrendező, grafikus művész értékelte.

A burghauseni kisdiákok 2017 novemberében készítették első rajzaikat. Alkotásaik témáját akkor a magyar népmese világa ihlette. A következő évben a Hunyadi Mátyás-emlékévhöz kapcsolódó témák közül lehetett választani a jelentkezőknek. A magyar zászló és címer témakör mellett Mátyás, az igazságos királyunk alakja és a róla szóló mesék és mondák motiválták a burghauseni óvodásokat és iskolásokat. 2018-ban öt pályamunka született. Fiatal alkotóink munkáját a zsűri

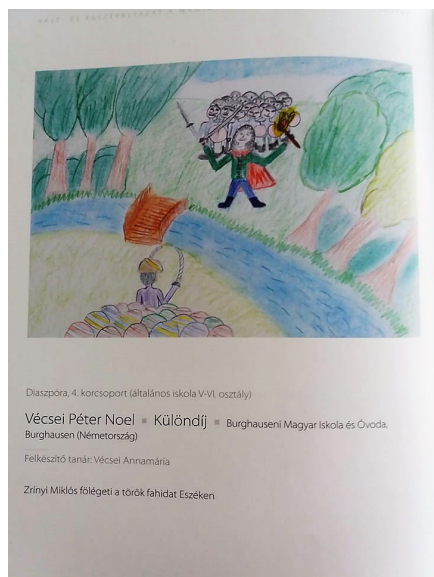
is elismerte. Közülük két kisdiákot – az akkor 2. osztályos Sattler Dávidot és Schindler Lillát – különdíjban részesített. 2019-ben is izgatottan várták a versenykiírást kicsik és nagyok. Ezt az évet a Magyar Országgyűlés Rákóczi-emlékévvé nyilvánította. A februárban megjelent rajz- és esszépályázat tematikáját is ehhez hangolták a szervezők, *Istennel a hazáért és a szabadságért* címmel. Ez a kérdéskör hat kis tanítványt hozott lázba. Sattler Dávid ismét remekelt, immár 3. osztályos tanulóként kapta meg munkájának elismerését, az újabb különdíjat. 2020 Zrínyi Miklós-emlékévh volt. Az előző évekhez hasonlóan ismét két témakörben jelent meg a versenykiírás: magyar zászló és címer, valamint Zrínyi Miklós – a költő és hadvezér. És végre megtörtént a csoda! Az évekig tartó ki-

tartó munkának meglett a gyümölcse! Vécsei Péter Noel (akkor) 6. osztályos tanuló rajzát szintén különdíjjal jutalmazta a tisztelt zsűri. Noel rajzában azt a jelenetet örökölte meg, amikor Zrínyi Miklós felégeti a török hidat Eszéken. A 2021-es év is meghozta a dicsőséget a burghauseni magyar iskolának. Még egy különdíjjal gyarapodott a gyerekek dicsőség-táblája. Ezúttal ismét, immár harmadszor Sattler Dávid öregbítette a burghauseni iskola hírnevét *A nádorfehérvári diadal* című díjnyertes pályázatával. A díjazottak nevét és munkáját őrzi a *Zászlók, ha lengenek* című kötet, amely a Nemzetstratégiai Kutatóintézet kiadásában jelent meg.

Az elismerés a díjazottakon kívül azoknak a gyerekeknek is jár, akik idejüket, munkájukat, szorgalmukat, akaratukat, tehetségüket legjavát fektették a pályamunkába, de még nem jött el az ő idejük. Bízunk bennük a kitartással! Folytassátok! Az idő, amit a tehetségek kibontakoztatására használtok, nem vész el! Minden egyes alkotással többek, jobbak lesztek! Hajrá fiúk, lányok!

Gratulálunk a díjazott tanulóink teljesítményéhez! Csak így tovább!

Köszönjük a felkészítő, koordináló munkát Vécsei Annamária óvónőnek, aki 2017 novembere óta egyengeti, segíti a gyerekek munkáját, motiválja őket az alkotásra, figyelemmel kíséri a pályázati kiírásokat. Köszönet Incze Izabellának, a burghauseni iskola csoportvezetőjének és tanárnőjének, aki szintén segít a felkészítésben! Mindannyian büszkék vagyunk a gyerekekre és rájuk!

Diaszpóra, 4. korcsoport (általános iskola V-VI. osztály)
Vécsei Péter Noel ■ Különdíj ■ Burghauseni Magyar Iskola és Óvoda, Burghausen (Németország)
Felkészítő tanár: Vécsei Annamária
Zrínyi Miklós felégeti a török hidat Eszéken

Sattler Dávid 2021-es díjnyertes rajza:
A nádorfehérvári diadal

Schindler Lilla 2018-as díjnyertes
rajza: *A visegrádi vár*

A Nemzetstratégiai Kutatóintézet
2021-es kiadványa

Vécsei Péter Noel 2020-as díjnyertes
rajza: *A török híd felégetése Eszéken*

Alkotások, amelyek révén betekintést nyerünk a gyermeklélek rejtett szegleteibe

Értékes és becses rajzok kicsiktől és nagyoktól

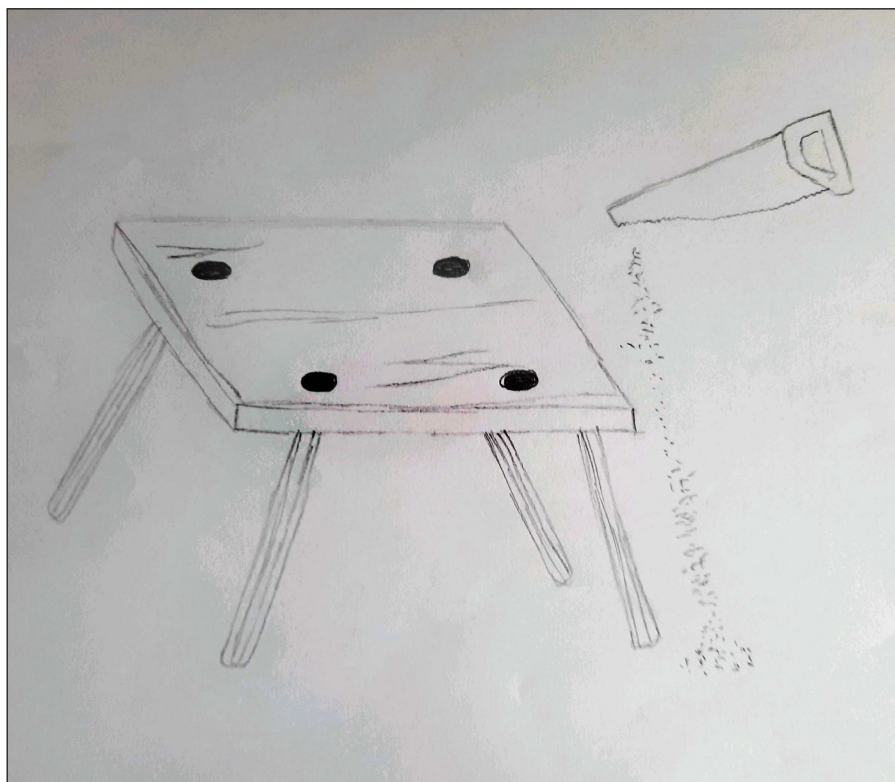
A korábbi lapszámunkban megnevezett karácsonyi versek ihlették meg tanulóinkat az alkotásra.

Maxim Katalin alkotás

Értékes és becses alkotások ezek, mert a gyermeklélek egy kis rejtett szegletébe engednek be bennünket, olvasókat. Különleges dolog látni, hogy ugyanaz a vers hasonló ábrázolásban, de mégis eltérő képekben hogyan elevenedik meg a szorgos kezek alkotási folyamatában. Különleges rajzok érkeztek a puha karácsonyi hóról, az ünnepi foszlós kalácsról, a télen-nyáron zöldellő fenyőfáról, a csillagról, ami a decemberi ég sötétjét beragyogja, ezzel jelezve, hogy alászáll és testet ölt az istenség, a Luca székéről, aminek az elkészültéig türelemmel kell várunk, akár a szentestére, amikor azt kívánjuk minden embernek, hogy a szívében is átérezze a karácsonyt.

Érkeztek rajzok kicsiktől és nagyoktól. Mind egy-egy élmény nyújtotta alkotás, ami csak arra vár, hogy számunkra is további élményt adjon.

Lassan véget ér a tél és a természet újra kivirul, újra virágba borulnak a fák, hamarosan itt a szép tavasz. Ennek örömeire igyekeztünk az ALKOT-A(R)S rovatunkba a magyar irodalom tárházából a számunkra legszebb magyar tavaszi verseket kiválasztani, ezzel is a szép kikeletet hirdetve. Nemes Nagy Ágnes: *Lila fecske*, *Tavaszi felhők* és Szabó Magda:

Barna Léna – 9. osztály
(Tóthárpád Ferenc: *Szórom a mákot*)

Madár című verséhez várjuk az élményről mesélő képeket.

Ez alkalommal nemcsak verseket, hanem a magyar népi gyermekirodalom egyik legsebbe és legismertebb dalát sem hagyhattuk

ki a tavasz köszöntéséből, mégpedig a *Tavaszi szél vizet áraszt* című népdalt. Az alkotásokat március 25-ig várjuk szerkesztőségünk e-mail-címére: mmibmhirmondo@gmail.com. ALKOTásra fel!

Beyreiss Lara – 1. osztály
(Weöres Sándor: *Szép a fenyő*)

Grammling Norina – 1. osztály
(Weöres Sándor: *Szép a fenyő*)

Maxim Jázmin – 1. osztály
(Weöres Sándor: Szép a fenyő)

Hamm Magdaléna – 3. osztály
(Szilágyi Domokos: Karácsony)

Kerekgyártó Bora – 4. osztály
(Szilágyi Domokos: Karácsony)

Kerekgyártó Emma – 6. osztály
(Szilágyi Domokos: Karácsony)

Halmy Olivér – 3. osztály
(Tóthárpád Ferenc: Szórom a mákot)

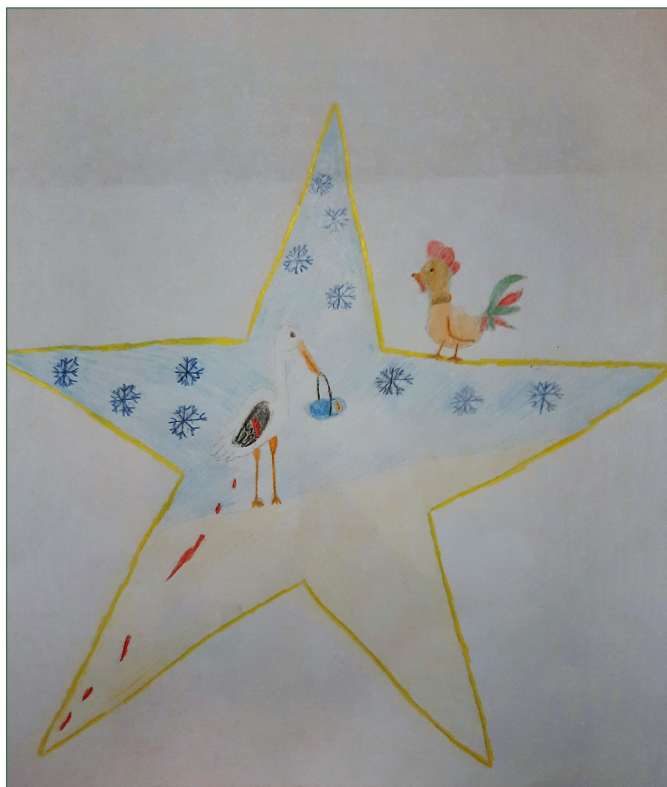
Horváth Luka Hunor – 3. osztály
(Tóthárpád Ferenc: Szórom a mákot)

Nemes Fanni – 8. osztály
(Szilágyi Domokos: Karácsony)

Rieger Annabell – 8. osztály
(Szilágyi Domokos: Karácsony)

Vörös Flóra – 8. osztály
(Takáts Gyula: Mint csillag ül)

Mester Emma – 9. osztály
(Takáts Gyula: Mint csillag ül)

„Nem éltünk hiába” – A Müncheni Magyar Intézet Egyesület hagyatékára (2. rész)

Az elmúlt hat évtized nyomában...

„Az igazság egyszerűen úgy szól, hogy mához száz esztendőre a hazai utódok előtt (remélhetőleg egy szabad hazában) a *Látóhatár* – *Új Látóhatár* lesz a külföldi magyarság, szőröstül-bőröstül az egész nyugati magyarság legnagyobb szellemi öngazdálkodása. Ők tisztábban fogják látni, mint kortársaink, hogy nem éltünk hiába. Ez viszont megint csak megírhatatlan, mert jogos és fikarcnyi túlzás sincs benne ugyan, de öndicséret s az megint méltatlan valamennyiünkhöz.”

Orcskai Marianna hagyaték

Bogyay, Borbándi, Molnár – három hagyaték az MMI gyűjteményében. Három különböző személyiség, akik életükben és immár holtukban is alakítják az MMI arculatát. Három emigráns értelmiségi: Bogyay Tamás (Kőszeg, 1909 – München, 1994), Borbándi Gyula (Budapest, 1919 – Budapest, 2014) és Molnár József (Budapest, 1918 – München, 2009) hagyatéka, amit az MMI hagyatékának triászaként tartanak számon. „A hungarikumok hiteles hírvivők...” – áll az idézet az előző lapszámunkban közölt részben. Hogy mi teszi hitelessé, és milyen fontos információkat, híreket hagynak az utókor számára, ahhoz közelebbről meg kell ismerjük az örökhagyók életútját, közéleti és tudományos munkásságát. Mindhárman kivételes tehetséget birtokoltak, és talentumukat más-más területen hasznosították.

Bogyay Tamás történész, művészettörténész, nemzetközileg elismert tudós. 1945 márciusában emigrált Németországba. A közel öt évtizeden átívelő magyarságkutató munkássága felbecsülhetetlen értékkel szolgál az utókor történészeinek, művészettörténészeinek. Kutatási területe a középkori magyar és egyetemes művészetre terjedt ki. Számos tanulmánya jelent meg magyar és német nyelven szakrális- és építészettörténeti témában. Tanulmányozta a magyar koronázási ékszereket, a Szent Koronát, Szent István ikonográfiáját. Jelentős dolgozatokat publikált a nagykapornaki, a kallósi templomról, a jáki román kori apátsági templomról. Bogyay Tamás magyarságtudományi tevékenysége az emigrációban teljesedett ki igazán.

A fennebb már említett Borbándi Gyula költő, történész, szerkesztő 1949-ben emigrált. Két évig élt Svájcban, majd 1951-ben áttelepült Münchenbe. 1950-től a *Látó-*

Fotó: MMI

Borbándi Gyula az *Új Látóhatár* történetét *Nem éltünk hiába* címmel írta meg

határ, a későbbi *Új Látóhatár* főmunkatársa, majd utóbbi főszerkesztője, a lap 1989. évi megszűnéséig. Borbándi a maga által fontosnak ítélt közügyeknek könyvfejezeteket és könyveket is szentelt: az emigráció életrajzána, így többek között a magyar menekültek kezdeti útkeresésének, valamint az *Új Látóhatár* történetének, amelynek négy évtizedes történetét *Nem éltünk hiába* címmel jelentette meg.

Molnár József író, folyóirat-szerkesztő, könyvkiadó és nyomdász 1948 novemberé-

ben hagyta el Magyarországot. Élt Svájcban, New Yorkban és főleg Münchenben. Szerkesztője és kiadója az *Új Látóhatár* folyóiratnak. A *betű szolgálatában: Negyven év az Új Látóhatárért és a nyugati magyar irodalomért* címmel megjelent művében magyarázatot ad saját írói munkájának „csékely számáról”, mely szerint leghosszabb és legtermékenyebb időszakában mások betűit csiszolta az *Új Látóhatár* folyóiratban.

Bogyay Tamás tudós emberként minden tehetségét a magyarságkutatás szolgálatá-

Fotó: Országos Széchényi Könyvtár

A Szabad Európa Rádió müncheni központja

ba állította. Borbándi Gyula írói, szerkesztői tevékenysége által – minden szerénység nélkül állíthatjuk – a világban szétszóródott emigráns értelmiség jelentős részével kapcsolatban állt. Írásaikat közel négy évtizeden át jelentette meg az általa szerkesztett folyóiratban. Molnár József a folyóirat szerkesztésében, a lap nyomtatásában és kiadásában vállalt tevékeny szerepet.

Három ember. Különbözőek. Más talentummal, habitussal rendelkező, hazájukat kényszerűségből elhagyó, idegenben küldetésüket kereső és beváltó igaz magyar emberek ők. Olyanok, akik idegen honban is hűek maradtak nemzetükhöz, és tudományos,

kutatói, közéleti tevékenységüket ott folytatták, ahol Magyarországon abbahagyták. Külön-külön és együtt is. Münchenben. Ki-ki a maga területén. Ezek után nézzük a hasonlóságokat, és a közös pontokat! Hol és hogyan haladtak közös útjaik?

Találunk ilyen pontokat. A *Szabad Európa Rádió*. Mindhárman a rádió magyar szakosztályának szerkesztőjeként dolgoztak. Borbándi 1979-től a szakosztály helyettes igazgatói tisztségét is betöltötte, Bogyay Tamás – Kőszegi Ákos álneven – 1952 és 1974 között, Borbándi Gyula – Gyulai Ernő néven – 1951-től 1984-ig, nyugdíjba vonulásáig, Molnár József pedig 1955-től 1957-ig dolgozott a rádiónál. Másik kapcsolódási pont az emigráns szellemiség feltérképezése, kapcsolatépítés és annak fenntartása, aktív bevonásuk a tudomány, az irodalom és a közélet színtereibe.

Bogyaynak köszönhetően München egy idő után az emigráns értelmiség központja lett. Borbándi rádió- és folyóirat-szerkesztőként kapcsolatban állt szinte az egész magyar emigrációval.

Molnárral mozgósították, és lapjukban alkotásra készítették a világban szétszóródott magyar emigráns írókat, publicistákat. A folyóiratot eljuttatták az előfizetőknek a világ bármely helyszínére. Azt is érdemes megemlíteni, hogy tekintélyes példányszámban nyomtatták – 700-900 darabszámban – a *Látóhatárt*, későbbi nevén az *Új Látóhatárt*. Óriási szerepük volt abban, hogy életet lehettek, értelmet adtak a hazájukat elhagyó, elkeseredésre is hajló magyar közösségnek. Harmadik találkozási pont a Müncheni Magyar Intézet. Bogyay Tamás az MMI alapító igazgatója és élete végéig egyik fő irányító-

ja maradt. Borbándi a '80-as években fűzte szorosabbá az intézettel a kapcsolatát. Az *Új Látóhatár* utolsó két évében a lap főszerkesztőjeként az intézetben tartotta szerkesztőségi üléseit, Bogyay halála után 1994-től az MMI elnökségi tagja lett. Molnár József a '80-as évek végén áthelyezte a folyóirat műszaki előállításának központját az intézetbe.

A hungarikumok „...önmagukon túlmutató jelentést is hordoznak...” – folytatódik tovább az idézet. Bogyay Tamás, Borbándi Gyula, Molnár József hagyatéka a magyar emigráció-, illetve diaszpóratörténet fő tárgyköreinek megannyi megvilágítatlan szempontjához kínál ismeretlen és egyedi forrásokat. Mindhárom esetben az örökhagyó helye világosodhat meg az elemzett politika-, irodalom- és tudománytörténeti folyamatban, de egyúttal fény vetülhet a három személyiség kedvelt témáira is. Bogyay hagyatéka mindenekelőtt a középkori magyar és kelet-közép-európai művészet- és építészettörténet. Borbándié a magyar népi mozgalom és a SZER (*Szabad Európa Rádió*), valamint az *Új Látóhatár* folyóirat története, Molnáré a SZER és az *Új Látóhatár* mellett a nyomdászat- és könyvtörténet kutatóinak kínál tiszta forrást. Az örökhagyók még életükben rendelkeztek hagyatékuk gondozójáról. Bogyay örökségének egy része a Magyar Tudományos Akadémia Művészettörténeti Intézetébe, Borbándié az Országos Széchényi Könyvtárban, Molnáré a Petőfi Irodalmi Múzeumban, de mindhármuk hagyatékának nagyobbik része a Müncheni Magyar Intézet Egyesület tulajdonában maradt.

FOLYTATJUK

Fotó: MMI

Tamási Áron születésének 125. évfordulója alkalmából emlékévet hirdettek

A Nemzetpolitikai Államtitkárság Tamási Áron székely-magyar író születésének 125. évfordulójára, az író kivételes öröksége előtt tisztelegve Tamási Áron-emlékévet hirdetett. Az emlékév lebonyolítója a Magyarország Háza, fővédnöke: Kövér László házelnök, a projekt vezetője pedig A. Szabó Magda.

Maxim Katalin emlékév

Az emlékév hivatalos megnyitójára a magyar kultúra napján, január 22-én került sor a marosvásárhelyi Kultúrpalota dísztermében, ahol a Spectrum Színház és a Maros Táncgyűttes előadásában bemutatták az író *Tündöklő Jeromos* című színművét.

Potápi Árpád János államtitkár ünnepi köszöntőjében kiemelte, hogy Tamási Áron írásaiban tett tanúbizonysága a szülőföldje szeretete és annak értékei mellett örökvényű példaként áll a mai kor összmagyarsága előtt. Az emlékévvvel szeretnék bemutatni az író életpályáját, műveit közelebb vinni a fiatalokhoz.

A Bajorországi Magyar Iskola szövetség üdvözlöi a Tamási Áron-emlékévet és igyekszik a kapcsolódó programokban aktívan részt venni, így a tagiskolák diákjaival megismertetni az író szellemi hagyatékát.

Tamási Áron életművét az otthonkeresés és az otthonra találás érzülete járja át. Erről így ír egyik legismertebb regényében: „– Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne – ismételtam el magamnak. És éreztem, hogy a szívem megtelik nagy és általános meleggel, a lelkem megtelik a derűs idő nyugalmával és a szemem megtelik a hajnal harmatával. Lassan felálltam, és azt mondtam: – Igaza van: késedelem nélkül haza fogok menni, hogy otthon lehessen valahol ezen a világon! Igaza van: nem is lehetünk más célra ebben az életben, mint hogy megismerjünk mindent, amennyire lehetséges: a tarka és zezugos világot, a megbocsátandó embe-

Fotó: Nemzetpolitikai Államtitkárság, Bocskay Zsolt

Potápi Árpád János: Tamási Áron írásaiban tett tanúbizonysága a szülőföldje szeretete és annak értékei mellett örökvényű példaként áll a mai kor összmagyarsága előtt

reket, az egymásra morgó népeket; s amikor mindent megismertünk, amennyire lehetséges, akkor visszamenjünk oda, ahol otthon lehetünk.” (*Ábel Amerikában*, 1934)

A hétfégi magyar iskolák diákjai is átérzik és megélik az otthonkeresés, az otthonra találás viszontagságainak és szépségeinek mélységeit. Ezért is kiemelten fontos a magyar iskolák szerepe a külhonban. Olyan helyek, amelyek megteremtik a magyar gyerekeknek a lehetőséget arra, hogy hasonló korú társaikkal együtt rátaláljanak egy szellemi otthonra. Egy otthonra, ahol közös a nyelv, az irodalom, az emlék, a történelem, a közösségi emlékezés, a példaképek. Egy otthon, ahova azért térnek hétről hétre lelkesen vissza, mert megtapasztalják azt a láthatatlan összekötő erőt, amely hozzájárul ahhoz, hogy a nagyvilágban szilárd, kiegyensúlyozott talajon állva, de önmagukkal és nemzetükkel összhangban maradván, a társadalom hiteles pillérei lehessenek.

Tamási Áron életpályája, irodalmi művei kitűnő példái annak az öntudatos bátorságnak, amely az erkölcsi dilemmák ellenére is a haza és az otthon szeretetét helyezi az általános életcélok elejére. Tamási Áron ezáltal egyszerű és emberközeli példaképe a külföldi magyar fiataloknak.

IMPRESSZUM

Kiadó:

Müncheni Magyar Intézet Egyesület
(Landshuter Str. 4, D-93047 Regensburg)

Szerkesztők:

Maxim Katalin, Orcskai Marianna

Olvasószerkesztő, dizájn:

Szász István Szilárd

Korrektor:

Szász Zsófia

MEGVALÓSULT A MAGYAR KORMÁNY
TÁMOGATÁSÁVAL

MINISZTERELNÖKSÉG
NEMZETPOLITIKAI ÁLLAMTITKÁRSÁG

BETHLEN GÁBOR
Alap